

2003-02-18

Dnr 511-2271-01

Länsstyrelsen**Värmland**

Miljöenheten

Johan Bohlin

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara Bergvattdalen som naturreservat. Det aktuella området avgränsas med den svarta heldragna linjen på karta i bilaga 1, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan.

Naturreservatets namn skall vara Bergvattdalen.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara och vårda ett område med gammal och ställvis lövrik granskog med gott om död ved. Genom att bevara den gamla skogen, med sina speciella egenskaper, syftar reservatsbildningen till att ge bättre förutsättningar för skogslevande arter, med gammal skog som livsmiljö, att fortleva inom området.

Inskränkningar och föreskrifter

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att följande skall gälla i reservatet.

A. Beslut med stöd av 7 kap. 5§ miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bedriva någon form av skogsbruk,
2. schakta, tippa, fylla ut, dika eller anordna upplag uppföra radiomast eller anlägga luftledning,
3. anlägga väg, parkeringsplats,
4. uppföra helt ny byggnad,
5. bedriva markförbättringsåtgärd som kalkning eller gödsling i området,
6. skada marktäcket,

B. Förpliktelse med stöd av 7 kap. 6§ miljöbalken.

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktigas att tåla sådana intrång i reservatet som:

1. utmärkning av och information om reservatet

2003-02-18

Dnr 511-2271-01

Länsstyrelsen**Värmland**

Miljöenheten

Johan Bohlin

2. undersökningar av markslag, landskapselement, växt- och djursamhällen samt arter, enligt redovisning under rubriken dokumentation och uppföljning i till beslutet hörande skötselplan
3. skötselåtgärder i enlighet med skötselplanen

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30§ miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet (gäller även markägare och innehavare av särskild rätt).

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. anordna tävling
2. fånga, störa eller skada däggdjur, fåglar, grod- och kräldjur, liksom att skada deras bo och lekplatser eller samla ägg,
3. insamla evertebrater, t ex skalbaggar och landmollusker,
4. samla in mossor, lavar och vedsvampar,
5. tälta, ställa upp gömsle eller liknande mer än ett dygn,
6. snitsla spår, anordna orienteringskontroller eller anordna tävlingar,
7. skada eller borttaga träd och buskar, inklusive död ved såsom lågor, torrträd och torra grenar,
8. skada eller borttaga naturföremål eller ytbildning eller skada marktäcket,
9. framföra fordon eller rida

Punkt C2 utgör inte hinder för utövande av jakt. Föreskriften C9 utgör inte hinder för terrängtransport av fälld älg förutsatt att spårbildning ej sker. Detta förutsätter att fordon med lågt marktryck används och att lämpligt körstråk för uttransport väljs.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att i näringssyfte organiserat utnyttja området, samt för skolor och institutioner att regelmässigt utnyttja området för att utföra naturvetenskapliga eller andra undersökningar.

I samband med naturvetenskapliga undersökningar kan länsstyrelsen meddela undantag från ordningsföreskrifterna under C.

Ordningsföreskrifterna under C ska inte utgöra hinder för naturvårdsförvaltningen eller för den del av länsstyrelsens regionala miljöövervakning som utförs i samråd med naturvårdsförvaltningen.

Ovan angivna inskränkningar under A ska inte utgöra hinder för förvaltare att genomföra eller upphandla den skötsel som ska genomföras enligt till beslutet hörande skötselplan.

Föreskrifternas ikraftträdande

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder ikraft tre veckor efter den dag författningen utkommit från länets författningssamling.

2003-02-18

Dnr 511-2271-01

Länsstyrelsen**Värmland**

Miljöenheten

Johan Bohlin

Skäl för beslutet**Historik**

I hela området finns äldre stubbar som visar att hela arealen påverkats av tidigare avverkningar. Några fasta fornlämningar finns inte noterade inom reservatsområdet, och enligt Hembygdskartan (1895) har här inte heller funnits ängs- eller åkermark. Med tanke på närliggande torp har dock området sannolikt påverkats av skogsbete.

På botten av Bergvattsdalen går en gammal vinterväg. Några tecken på tidigare skogsbränder i området har inte hittats.

Beskrivning av det omgivande landskapet

Naturreseptatet Bergvattsdalen ska betraktas som en ur naturvårdssynpunkt värdefull del av ett större skogslandskap med höga naturvärden. I detta storområde, kallat Fjornshöjdens storområde, är landskapet mycket kuperat, och karaktäriseras av långsmala sprickdalar i nord-sydlig till nordost-sydvästlig riktning med mellanliggande höjdryggar vars krön utgör delar av ett äldre peneplan. De enskilda höjdryggarna har en söndersprucken yta med gott om svackor, lodytor och små bergknallar. Sprickdalarna är smala, ofta med myrdråg, sumpskogar eller små bäckar i dalbottnarna. Antalet större våtmarker är begränsat till ett fåtal mossar av ristuv-typ, vars storlek varierar mellan 5 och 10 hektar. Området tillhör geologiskt den Sydvästsandinaviska berggrundsprovinsens västra gnejssegment. Bergarterna utgörs främst av tonaliter och granodioriter av Åmålstyp med stråk av migmatiserade bergarter och gångar av pegmatit och granit. Även röda och grå, vanligen förgnejsade, graniter förekommer. Berggrunden överlagras av ett som regel tunt jordtäckte av sandig-moig morän. Högsta kustlinjen i trakten ligger ca 185 m ö h.

Inom Fjornshöjdens storområde finns flera närbelägna gammelskogar som är beslutade naturreseptat med liknande karaktär och biologiska värden som vid Bergvattsdalen. Dessa utgörs av Kesebotten, Fjornshöjden, Håltebyns brandfält, Deletjärnsåsens och Brännans naturreseptat. Ett orört våtmarksområde vid Flatsmossen finns i nordvästra delen av storområdet och även detta har skyddats som naturreseptat.

Storområdet har en rik barrskogsfågelfauna med god representation av lövträdsgynnade arter. Samtliga i Sverige förekommande arter av hackspettar finns i området. Likaså finns flera spelplatser för tjäder, samt en relativt god förekomst av järpe och orre. Andra arter, utöver hackspettar och skogshöns som också upptagits i EU:s fågeldirektiv är slaguggla, pärluggla och sparvuggla.

Beskrivning av naturreseptatet

Reservatsområdet utgörs av ett drygt 700 meter långt och knappt 300 meter brett naturskogsbestånd som är så gott som helt omgivet av ungskogar och kalhyggen. Naturreseptatet sträcker sig från Hässjemyrhöjden i öster, över ett höjdområde, och slutar i väster på höjden mellan Krokvatts- och Bergvattsdalen. På tre ställen genomskärs området av djupa, nord-sydgående sprickdalar av vilka Bergvattsdalen är den mest framträdande. Alla sprickdalarna har relativt omfattande västvända lodytor med intressant epilivegetation av mossor, lavar och ormbunkar.

2003-02-18

Dnr 511-2271-01

Länsstyrelsen**Värmland**

Miljöenheten

Johan Bohlin

Reservatets fastmarksskog, cirka 24,5 hektar, består av äldre (100-120 år) granskog med gott inslag av lågor i olika dimensioner. Hela skogen har en rik förekomst av senvuxna granar. Fläckvis finns ansamlingar av lågor. På de magrare höjdryggarna finns små partier med tallskog (100-150 år) och inslag av hållmark. Inslag av asp, björk och rönn finns på sprickdalarnas sluttningar. Störst är inslaget längst i väster. På botten av Bergvattsdalen finns en långsmal lövrik sumpskog med klibbal och björk, samt senvuxen gran. Kärleväxtfloran i dalbottenarna är fläckvis kalkgynnad med förekomst av arter som gullpudra, ormbär, strutbräken, dvärghäxört, springkorn och skogstry. Den mest tydliga påverkan av kalk finns i den östligaste sprickdalen, som dessutom begränsas mot öster av en cirka 15 meter hög, mäktig lodvägg. Alldeles söder om den djupa sprickdalen finns en värdefull lövsumpskog med tydlig sockelbildning, gamla träd och ganska gott om döda lövträd.

Naturvärdena i reservatet är knutna till den gamla granskogen med inslag av gamla grova lövträd.

Följande naturtyper som ingår i habitatdirektivet i Natura 2000 finns representerade i området:

- *Lövsumpskog av fennoskandisk typ (9080)* 0,5 ha
- *Västlig taiga (9010)* 20 ha

Beskrivning av reservatets gränser

Reservatets gräns i väster beståndsgräns mellan yngre och äldre skog. Den norra gränse följer fastighetsgräns för Strömmen 1:38, och viker av mot norr där denna möter gränsen för Juskog 1:14. Hemmansgränsen följs knappt 100 meter, och viker sedan av mot nordost utmed beståndsgräns. Efter drygt 100 meter i beståndsgränsen viker reservatsgränsen av rakt österut, och träffar i rät vinkel skogsbilvägen upp mot Bengtehålan. Gränsen följer skogsbilvägen söderut dit en tänkt förlängning av fastighetsgränsen för Strömmen 1:38 möter vägen. Gränsen viker då av mot väster och följer fastighetsgräns för Strömmen 1:38.

Motiv till skydd

Området har ett stort *botaniskt* värde då det hyser hotade lavar, mossor och vedsvampar, vars biotopkrav återfinns i gamla granskogar med inslag av gamla grova lövträd och gott om död ved. Det föreslagna naturreservatet har även ett stort *zoologiskt* värde genom gammelskogens speciella förutsättningar som livsmiljö för fågelfauna och vedlevande insekter.

Storområdet Fjornshöjden har bedömts som riksintressant avseende vedlevande skalbaggar. Värdena understryks ytterligare av mångfalden av hackspettar i stormområdet. Vitryggig hackspett, tretåig hackspett, mindre hackspett och gråspett har högt ställda krav på sin miljö, och uppträder i naturskogsliknande skogar med hög trädslagsvariation och stort inslag av gamla lövträd. Förekomsten av häckande gröngöling är även det en värdefull kvalitetsindikator i ett barrskogslandskap. Skogshönsen tjäder och järpe har även de påverkats negativt genom skogslandskapets ökade fragmentering, minskad areal gammal skog och minskad andel lövträd. Ett bevarande av naturskogens kvalitet är betydelsefull också för dessa arters förekomst inom området.

2003-02-18

Dnr 511-2271-01

Länsstyrelsen**Värmland**

Miljöenheten

Johan Bohlin

Länsstyrelsens bedömning

Området vid Bergvattsdalen har uppmärksamats genom Skogsvårdsorganisationens nyckelbiotopsinventering. Reservatet innehåller de enligt EU:s habitatdirektiv prioriterade naturtyperna *Västlig taiga* och *Lövsumpskog*.

Länsstyrelsen gör bedömningen att detta är ett mycket skyddsvärt område dels med tanke dess betydelse för helheten inom storområdet Fjornshöjden, och dels med tanke på att områdets naturkvalitéer endast kan bevaras genom att det undantages från skogsbruk och andra arbetsföretag som kan ha en negativ påverkan på mark, flora eller fauna.

Proportionalitetsprincipen

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en vägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. En sådan vägning sker alltid, även om den inte kommer till uttryck skriftligt. Länsstyrelsen menar att den avgränsning av reservatet som gjorts är riktig för att uppnå syftet med reservatet. Länsstyrelsens ställningstagande i denna del har skett med tillämpning av proportionalitetsprincipen.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken (SFS 1998:1252) fastställer länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen.

Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen, (se bilaga 4).

Ärendets handläggning

Skogsvårdsstyrelsen genomförde en nyckelbiotopinventering i området hösten 1996 och fann då höga naturvärden i området. I september 2000 kontaktades Länsstyrelsen av Skogsvårdsstyrelsen i Årjäng som fått en förfrågan från ägaren av Strömmen 1:38 om möjligheten till ekonomisk ersättning för skogen i den utpekade nyckelbiotopen. Efter samråd med Naturvårdsverket, och kontakt med ägarna för Juskog 1:14, som även de ställde sig positiva till reservatsbildning, påbörjades reservatsbildningsprocessen med värdering och förhandling. Hela reservatsområdet ägs idag av Staten genom Naturvårdsfonden.

Yttranden från remissinstanserna

Bland de remissinstanser som yttrat sig över förslaget tillstyrker Wermlands Ornitologiska Förening och Naturvårdsverket bildandet av naturreservatet. Årjängs kommun har i sin remiss inget att erinra mot förslaget.

LRF:s Länsförbund i Värmland ställer sig bakom ett yttrande från LRF:s kommungrupp i Årjäng. LRF framför bl a följande synpunkter:

- det är positivt att frågan om proportionalitetsprincipen berörs i förslaget
- det är positivt att inget hinder finns för jakt med lösdrivande hund

2003-02-18

Dnr 511-2271-01

Länsstyrelsen**Värmland**

Miljöenheten

Johan Bohlin

- det finns risk att den ökade avsättningen av naturreservat och biotopskydd påverkar landets virkesbalans och därmed även sysselsättningen

När det gäller de synpunkter LRF framför kan Länsstyrelsen konstatera att en avvägning enligt proportionalitetsprincipen görs vid varje reservatsbildning och att det i tidigare reservatsbildningar inte varit förbud mot jakt med lösdrivande hund. Beträffande frågan om reservatsbildningens effekt på virkesbalans och sysselsättning delar inte Länsstyrelsen LRF:s mening eftersom den areal produktiv skogsmark i Värmlands län som finns i naturreservat där skogsbruk är förbjudet utgör 0,46 % av länets totala produktiva skogsareal.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 6

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Kerstin Wallin. Föredragande har varit avdelningsdirektör Johan Bohlin. I den slutliga handläggningen har även deltagit chefsjurist Lars-Ove Olsson, naturvårdsdirektör Lars Furuholm och länsantikvarie Göran Wettergren.

Kerstin Wallin

Johan Bohlin

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Registeruppgifter
4. Skötselplan
5. Artlista
6. Hur man överklagar

2003-02-18

Dnr 511-2271-01

Länsstyrelsen**Värmland**

Miljöenheten

Johan Bohlin

Sändlista

Naturvårdsverket, 106 48 STOCKHOLM

Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM

Boverket, Box 534, 371 23 KARLSKRONA

Skogsvårdsstyrelsen i Värmland-Örebro län, Box 387, 651 09 KARLSTAD

Lantmäterimyndigheten, Bryggaregatan 11, Box 1068, 651 15 KARLSTAD

Vägverket Region Väst, Lokalkontor Värmlands län, Box 1051, 651 15 KARLSTAD

Årjängs kommun, Box 906, 672 29 Årjäng

Juskog AB, att. Lars Leonardsson, Bergsjösvägen 96, 415 21 Göteborg mb

Navarsvikens vvo, c/o Kjetil Janson, Bön 2, 670 10 Töcksfors mb

Värmlands läns Jaktvårdsförbund, Box 65, 660 60 MOLKOM

Lantbrukarnas Riksförbund, Länsförbundet i Värmlands län, Lillerud, 660 50 VÅLBERG

Naturskyddsföreningen, länsförbundet i Värmland, Verkstadsgatan 1, 652 19 KARLSTAD

Wermlands Ornitologiska Förening, Älvsborgsvägen 6, 681 43 KRISTINEHAMN

PLAN

KME

Reservatspärmen

Förvaltningspärmen

Naturvårdsregistret

Värmlands läns författningssamlingar